

HARDENER 008 7590

Dato 25.11.2011

Tidligere dato 31.8.2010

1. IDENTIFIKATION AF STOFFET/BLANDINGEN OG AF SELSKABET/VIRKSOMHEDEN**1.1 Produktidentifikator****1.1.1 Handelsnavn**

HARDENER 008 7590

1.1.2 Produkt kode

008 7590

1.2 Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes**1.2.1 Anbefalet brug**

Malerarbejde.

Produkttype: Isocyanathærder. Kun til industriel og erhvervmæssig anvendelse. Produktet er ikke beregnet til forbrugeranvendelse.

1.3 Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet**1.3.1 Leverandør**

Tikkurila Coatings A/S

Post boks

Jernbanegade 27

Post nummer og post kontor

DK-6000 KOLDING

DANMARK

Telefon

+45 76 329 111

Telefax

+45 76 329 110

1.3.3 Producent / salg i Finland

Tikkurila Oyj

PB 53

FI-01301 VANTAA

FINLAND

Telefon: +358 9 857 71

Telefax: +358 9 8577 6936

1.3.4 Ansvarlig for sikkerhedsdatabladet

Tikkurila Oyj, Product Safety, e-mail: productsafety@tikkurila.com

1.4 Nødtelefon**1.4.1 Telefon nummer, navn og adresse**

Gifflinjen (døgnet rundt): 82 12 12 12; Tikkurila Coatings A/S tlf: +45 7922 3137 (Man-fre 8-16)

2. FAREIDENTIFIKATION**2.1 Klassificering af stoffet eller blandingen****67/548/EEC - 1999/45/EC**

Xn; R10-20-37-43

2.2 Mærkningselementer**67/548/EEC - 1999/45/EC**

Xn Sundhedsskadelig

R-Sætning(er)

R10 Brandfarlig.

R20 Færlig ved indånding.

R37 Irriterer åndedrætsorganerne.

R43 Kan give overfølsomhed ved kontakt med huden.

S-sætning(er)

S23 Undgå indånding af dampe/aerosol-tåger.

S24 Undgå kontakt med huden.

S36/37 Brug særligt arbejdstøj og egnede beskyttelseshandsker.

S38 Brug egnet åndedrætsværn, hvis effektiv ventilation ikke er mulig.

Indeholder:

Xylen og isocyanatbindemiddel.

HARDENER 008 7590

Dato 25.11.2011

Tidligere dato 31.8.2010

Specielle regulativer på særlige blandinger

Indeholder isocyanater. Se fabrikantens oplysninger.

2.3 Andre farer

Der er ingen andre kendte farer.

3. SAMMENSÆTNING AF/OPLYSNING OM INDHOLDSSTOFFER**3.2 Blandinger****Farlige komponenter**

CAS nummer	EINECS	Stoffets kemiske navn	Koncentration	Klassifikation
28182-81-2	500-060-2	Isocyanatbindemiddel	50 - 75 %	Xn; R20-37-43
108-65-6	203-603-9	2-Methoxy-1-methylethyl-acetat	10 - 20 %	-; R10
1330-20-7	215-535-7	Xylen	5 - 12,5 %	Xn; R10-20/21-38
123-86-4	204-658-1	Butylacetat	5 - 10 %	-; R10-66-67
100-41-4	202-849-4	Ethylbenzen	1 - 5 %	F, Xn; R11-20
822-06-0	212-485-8	Hexamethylen-1,6-diisocyanat (HDI)	< 0,2 %	T; R23-36/37/38-42/43

3.3 Yderligere information

Den fulde ordlyd af sætningerne kan findes i punkt 16.

4. FØRSTEHJÆLPSFORANSTALTNINGER**4.1 Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger**

I tvivlstilfælde eller ved vedvarende symptomer skal der søges lægehjælp.

4.1.2 Indånding

Bring personen ud i frisk luft. Hold personen varm og i ro. Hvis der ingen vejtrækning er, hvis vejtrækningen er uregelmæssig eller hvis åndedrættet ophører, så sørg for kunstigt åndedræt eller ilt fra uddannet personale.

4.1.3 Hudkontakt

Forurenede tøj tages af. Vask huden grundigt med vand og sæbe eller anvend velegnet hudrensning. Brug ikke opløsningsmidler eller fortyndere.

4.1.4 Øjenkontakt

Kontroller for og fjern evt. kontaktlinser. Skyl straks øjnene med rigelige mængder vand i mindst 15 minutter, og løft med jævne mellemrum de øvre og nedre øjenlåg. Søk læge ved behov.

4.1.5 Indtagelse

Ved fejlagtig indtagelse skyl munden med vand (kun hvis personen er ved bevidsthed) og få øjeblikkelig lægehjælp. Hold personen varm og i ro. Fremkald ikke opkastning.

4.2 Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Farlig ved indånding. Irriterer åndedrætsorganerne. Kan give overfølsomhed ved kontakt med huden. Indånding af dampe kan forårsage svimmelhed, hovedpine og kvalme.

4.3 Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Der er ingen.

5. BRANDBEKÆMPELSE**5.1 Slukningsmidler****5.1.1 Passende slukningsmidler**Anbefalet: Alkoholbestandigt skum, CO₂, pulvere eller vandtåge.**5.1.2 Slukningsmidler, som af sikkerhedsgrunde ikke må anvendes**

Undlad at bruge stærke vandstråler.

5.2 Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Brand vil udvikle tæt sort røg. Udsættelse for nedbrydningsprodukter kan udgøre en sundhedsfare. Passende åndedrætsværn kan være nødvendigt.

HARDENER 008 7590

Dato 25.11.2011

Tidligere dato 31.8.2010

5.3 Anvisninger for brandmandskab

Lukkede beholdere, der udsættes for ild, afkøles med vand. Tillad ikke potentielt forurenede vand inklusive regnvand, vand fra brandbekæmpelse eller spild (udslip) at flyde ud i vandveje, kloakker eller afløb.

6. FORHOLDSREGLER OVER FOR UDSLIP VED UHELD**6.1 Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer**

Fjern om muligt antændelseskilder og ventiler området. Undgå indånding af dette produkts dampe. Undgå kontakt med hud. Læs også beskyttelsesforanstaltninger, der er anført i punkt 7 og 8.

6.2 Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Må ikke hældes i afløb eller vandløb.

6.3 Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Spild begrænses og opsamles med ikke-brandbart absorberende materiale, f.eks. sand, jord, vermiculite, diatomejord og placeres i passende beholder. Rengør det forurenede område med det samme med et passende dekontamineringsmiddel. Et muligt (brandfarlig) middel indeholder (i volumen): vand (45 dele), ethanol eller isopropylalkohol (50 dele) og koncentreret (d: 0,880) ammoniakopløsning (5 dele). Et ikke-brandbart alternativ er natriumcarbonat (5 dele) og vand (95 dele). Tilføj det samme dekontamineringsmiddel til resterne, og lad det stå i flere døgn, til der ikke er nogen reaktion i den åbne beholder. Når dette sker, lukkes og bortskaffes beholderen i overensstemmelse med gældende regler.

6.4 Henvielse til andre punkter

Læs også punkt 13.

7. HÅNDTERING OG OPBEVARING**7.1 Forholdsregler for sikker håndtering**

Personer med astma, allergi, kroniske eller tilbagevendende åndedrætssygdomme bør ikke arbejde med nogen proces, hvori dette præparat anvendes.

Dampe er tungere end luft, og kan danne eksplosive blandinger med luft. Undgå dannelsen af brændbare eller eksplosive koncentrationer af dampe i luften og undgå koncentrationer af dampe, der overstiger Arbejdstilsynets grænseværdier. Produktet må kun anvendes på steder uden åben ild eller andre antændelseskilder. Holdes borte fra varme, gnister og ild. For at undgå brand eller eksplosion under overførsler skal statisk elektricitet afledes ved at jorde og forbinde beholdere og udstyr før materialet overføres. Brug ikke gnistdannende værktøj. Undgå kontakt med huden og øjnene. Undgå indånding af dampe og sprøjtetåger. Undgå at indånde slibestøv. Rygning, indtagelse af mad og drikke er ikke tilladt i områder, hvor dette produkt håndteres, oplagres og forarbejdes.

Undgå så vidt muligt at udsætte produktet for luftfugtighed eller vand: Der dannes CO₂, hvilket kan medføre overtryk i lukkede beholdere. Udvis forsigtighed ved åbning af delvist fyldte beholdere.

7.2 Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Opbevares på køligt, tørt og godt ventileret sted. Holdes borte fra varme og direkte sollys. Holdes væk fra antændelseskilder. Rygning forbudt. Undgå kontakt med oxidationsmidler, stærke baser, stærke syrer samt aminer, alkoholer og vand. Emballagen skal holdes tæt lukket.

7.3 Særlige anvendelser

Der er ingen.

8. EKSPONERINGSKONTROL/PERSONLIGE VÆRNEMIDLER**8.1 Kontrolparametre****8.1.1 Grænseværdier**

Xylen	25 ppm (8 h)
	H
2-Methoxy-1-methylethyl- acetat	50 ppm (8 h)
	H

HARDENER 008 7590

Dato 25.11.2011

Tidligere dato 31.8.2010

Butylacetat	150 ppm (8 h)
Hexamethylen-1,6-diisocyanat (HDI)	0,005 ppm (8 h)
Ethylbenzen	50 ppm (8 h)
	K

8.1.2 Anden information på grænseværdier

Grænseværdier for stoffer og materialer 2011, Arbejdstilsynet, Danmark (GV)

H = Stoffet kan optages gennem huden.

K = Stoffet er optaget på listen over stoffer der anses for at være kræftfremkaldende.

8.2 Eksponeringskontrol**8.2.1 Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol**

Personer med astma, allergi, kroniske eller tilbagevendende åndedrætssygdomme bør ikke arbejde med nogen proces, hvori dette præparat anvendes.

Sørg for tilstrækkelig ventilation. Hvor det er muligt, bør dette opnås ved hjælp af lokal udsugning og god tilstrækkelig ventilation. Ved alt arbejde med sprøjtemidlet skal der bæres luftforsynet åndedrætsværn, også selvom ventilationen er tilstrækkelig.

8.2.2 Individuelle beskyttelsesforanstaltninger**8.2.2.1 Åndedrætsværn**

Ved sprøjtning: Luftforsynet åndedrætsværn. Ved andre former for anvendelse end sprøjtning: I områder med tilstrækkelig ventilation kan luftforsynet åndedrætsværn erstattes af en maske med kombineret kul- og partikelfilter.

8.2.2.2 Beskyttelse af hænder

Brug godkendte kemikaliebestandige handsker.

Beskyttende creme kan beskytte de udsatte hudområder, men bør ikke påføres efter, at huden har været udsat for præparatet.

Handsker bør ændres regelmæssigt og hvis de er beskadiget. Se handskefabrikantens oplysninger. Brug fx følgende type af handsker:

nitrilgummi (stænkbeskyttelse),

fluorogummi (stænkbeskyttelse),

lamineret plastfolie (gennembrudstid > 480 min.)

PVC- eller naturgummihandsker bør ikke anvendes.

8.2.2.3 Beskyttelse af øjne/ansigt

Brug egnede beskyttelsesbriller, som beskyttelse mod væskestænk.

8.2.2.4 Beskyttelse af hud

Personale bør anvende beskyttelsestøj.

Ved behov anvend anti-statisk beskyttelsestøj lavet af naturfibre eller af syntetiske fibre som er resistente overfor høje temperaturer.

9. FYSISK-KEMISKE EGENSKABER**9.1 Vigtige oplysninger om sundhed, sikkerhed og miljø****9.1.1 Udseende**

Viskos væske, stærk lugt

9.1.6 Begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval 137 - 145 °C *)**9.1.7 Flammepunkt** 25 °C *)**9.1.10 Eksplosionsevne****9.1.10.1 Nedre udsættelsesgrænse** 1,0 vol-% *)**9.1.10.2 Øvre udsættelsesgrænse** 7,0 vol-% *)**9.1.11 Damptryk** 0,7 kPa (20 °C) *)**9.1.13 Relativ massefylde** 1,1**9.1.14 Opløselighed****9.1.14.1 Vandopløselighed** Uopløselig**9.1.16 Selvantændelsestemperatur** 460-550 °C *)

HARDENER 008 7590

Dato 25.11.2011

Tidligere dato 31.8.2010

- 9.2 Yderligere information**
Rel. fordampningshastighed (BuAc=1) : 0,76 *)
*) = Xylen

10. STABILITET OG REAKTIVITET

- 10.1 Reaktivitet**
Se punkt 10.5.
- 10.2 Kemisk stabilitet**
Stabil ved anbefalede opbevarings- og håndteringsforhold (se punkt 7).
- 10.3 Risiko for farlige reaktioner**
Se punkt 10.5.
- 10.4 Forhold, der skal undgås**
Dampe kan i lukkede eller dårligt ventilerede rum danne eksplosive blandinger med luft. Ved høje temperaturer kan der dannes farlige nedbrydningsprodukter.
- 10.5 Materialer, der skal undgås**
Hold vekk fra oksidasjonsmidler, sterkt sure og sterkt basiske materialer, aminer og alkoholer. Der forekommer eksoterme reaktioner (varmeudvikling) med aminer og alkoholer. Produktet reagerer i forbindelse med vand, hvilket medfører dannelse af kuldioxid. I lukkede beholdere kan stigende tryk forårsage, at beholderens form forandres, udspiles eller i ekstreme tilfælde revner.
- 10.6 Farlige nedbrydningsprodukter**
Ved udsættelse for høje temperaturer kan der dannes sundhedsskadelige nedbrydningsprodukter som kulmonoxid (CO), kuldioxid (CO₂), røg, kvælstofoxider, isocyanatforbindelser og cyanhydrogen.

11. TOKSIKOLOGISKE OPLYSNINGER

- 11.1 Oplysninger om toksikologiske virkninger**
Der er ingen data tilgængelige om selve produktet.
- 11.1.3 Sensibilisering**
Isocyanater giver risiko for allergisk astma, hvilket viser sig som pibende vejrtrækning og åndenød, der kan opstå flere timer efter udsættelsen for stoffet. Personer, der allerede har allergi over for isocyanater, kan få allergisk reaktion allerede ved lavt indhold.
- 11.1.8 Andre oplysninger om akut toksicitet**
Indånding: Udsættelse fra dampkoncentrationer fra opløsningsmidler over de tilladte grænseværdier kan medføre alvorlige sundhedsskader, såsom irritation af slimhinderne og åndedrætsorganerne samt alvorlige skader på nyrerne, leveren og centralnervesystemet. Forgiftningssymptomer omfatter hovedpine, svimmelhed, træthed, muskelsvækkelse, sløvhed og i ekstreme tilfælde bevidstløshed.
Hudkontakt: Gentagende eller vedvarende kontakt med præparatet medfører tab af hudens naturlige fedtlag, som kan medføre en ikke-allergisk kontakteksem og hudabsorbtion. Hvis væsken kommer i kontakt med øjnene, kan det forårsage irritation og reversible skader.
Indtagelse: Indtagelse kan forårsage kvalme, diarré og opkastning.

12. MILJØOPLYSNINGER

- 12.1 Toksicitet**
- 12.1.1 Giftig i vand**
Ingen relevante data.
- 12.2 Persistens og nedbrydelighed**
- 12.2.1 Bionedbrydeligt**
Ingen relevante data.
- 12.3 Bioakkumuleringspotentiale**
Ingen relevante data.

HARDENER 008 7590

Dato 25.11.2011

Tidligere dato 31.8.2010

- 12.4 Mobilitet i jord**
Ikke kendt.
- 12.5 Resultater af PBT- og vPvB-vurdering**
Ikke kendt.
- 12.6 Andre negative virkninger**
Der er ingen økotoxikologiske data tilgængelige om selve produktet. Produktet må ikke udledes i kloak eller vandløb.

13. FORHOLD VEDRØRENDE BORTSKAFFELSE

- 13.1 Metoder til affaldsbehandling**
Produktrester:
Bortskaffes efter kommunens regulativ om farligt affald. Flydende rester af produktet har EAK-kode: 08 01 11. Affaldsgruppe: H. Affaldskort: 3.21.
Emballageaffald:
Tom emballage skal genanvendes eller bortskaffes efter gældende nationale regler.

14. TRANSPORTOPLYSNINGER

- 14.1 UN-nummer** 1263
- 14.2 UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name)** malingrelaterede produkter
paint related material
- 14.3 Transportfareklasse(r)** 3
- 14.4 Emballagegruppe** III
- 14.5 Miljøfarer**
Produktet er ikke klassificeret som miljøfarligt ifølge de internationale transportregulativer.
- 14.6 Særlige forsigtighedsregler for brugeren**
Ikke kendt.
- 14.7 Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL 73/78 og IBC-koden**
Ikke kendt.
- 14.8 Yderligere information**
EmS: F-E,S-E

15. OPLYSNINGER OM REGULERING

- 15.1 Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø**
MAL-kode 4-3 (1993)
- 15.2 Kemikaliesikkerhedsvurdering**
Der er ikke udført.

16. ANDRE OPLYSNINGER

- 16.5 Fulde ordlyd af eventuelle R-sætninger og/eller faresætninger (H-sætninger) angivet under punkt 2 og 3**
R10	Brandfarlig.
R11	Meget brandfarlig.
R20	Farlig ved indånding.
R20/21	Farlig ved indånding og ved hudkontakt.
R23	Giftig ved indånding.
R36/37/38	Irriterer øjnene, åndedrætsorganerne og huden.
R37	Irriterer åndedrætsorganerne.
R38	Irriterer huden.

HARDENER 008 7590

Dato 25.11.2011

Tidligere dato 31.8.2010

R42/43	Kan give overfølsomhed ved indånding og ved kontakt med huden.
R43	Kan give overfølsomhed ved kontakt med huden.
R66	Gentagen udsættelse kan give tør eller revnet hud.
R67	Dampe kan give sløvhed og svimmelhed.

16.8 Yderlig information:

Dette sikkerhedsdatablad er i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), Bilag II (EU) nr. 453/2010.

Oplysningerne i denne sikkerhedsdatablad er baseret på baggrund af vor viden i dag og gældende love.

Oplysningerne i denne sikkerhedsdatablad er ment som en beskrivelse af sikkerhedskravene for vores produkt.

De er ikke ment som en garanti for produktets egenskaber.

Underskrift

d2/akk